

CATERINA CASAS

PRIMERA REGIDORA DE MOLINS DE REI

Circa 1910
Caterina Casas.
ARXIU MUNICIPAL
DE MOLINS DE REI

CATERINA CASAS I MAYMÓ

1888 - 1974

Caterina Casas i Maymó és un símbol de tota una generació. Dona treballadora, compromesa amb els ideals progressistes i feministes, **la seva figura ha restat oblidada durant massa anys**, com desgraciadament moltes altres, de la vibrant història del republicanisme català.

Filla de Molins de Rei, de jove es trasllada a Barcelona, on s'empelta de les inquietuds polítiques de la seva generació, que la porten a esdevenir, en plena Guerra Civil, **la primera regidora de la història de la vila**. En acabar la guerra és detinguda, jutjada i condemnada per la dictadura acusada de rebel·lió militar. Un cop en llibertat condicional és desterrada uns anys a València. Fins a la seva mort li esperen anys d'exili interior en la foscor del franquisme.

És un deure amb les generacions que ens han precedit en la lluita per les llibertats socials i nacionals, **no permetre que la seva memòria caigui en l'oblit**. Com a acte de justícia històrica, però, sobretot, perquè els pobles que no coneixen el seu passat, no poden entendre el seu present ni projectar-se cap al futur.

EDICIÓ JOSEP VALL

RECERCA HISTÒRICA FRANCESC BALLESTER

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA SOFIA LOZANO

DIPÒSIT LEGAL B-6209-2019

Molins de Rei, circa 1910

Vista de la vila des del Llobregat amb la serra de Collserola al fons.

ARXIU MUNICIPAL DE MOLINS DE REI

ARRELS MOLINENQUES

1888 - 1928

Caterina Casas i Maymó **neix a Molins de Rei el 23 de novembre de 1888**, en els baixos del número 112, de la Carretera. És filla de Bernadí Casas i Canals, paleta d'ofici, i de Clara Maymó i Castellet, que treballa a casa en «*ocupaciones propias de su sexo*» segons el registre. El matrimoni tindrà tres fills: Miquel, Caterina i Agustí.

Miquel, el germà gran, és veterinari. Està compromès políticament amb les esquerres i pertany a la maçoneria, al triangle Llobregat de Sant Boi, de la Gran Lògia de Catalunya. Durant la guerra assumirà càrrecs polítics a Sant Boi de Llobregat i a la fi d'aquesta s'exiliarà durant trenta anys a Tolosa de Llenguadoc. De la seva mà, **Caterina Casas entrarà en contacte amb els cercles d'Esquerra Republicana** on ell milita i s'hi acabarà comprometent políticament. I també s'afiliarà al sindicat Unió dels Treballadors de Molins de Rei (UGT). Agustí, el germà petit, es dedica a la pagesia i no se li coneix cap implicació política.

El 1907, amb dinou anys, Caterina Casas **es trasllada amb la seva família a Barcelona** on viurà tota la seva joventut. La capital li permet apropar-se als ambients progressistes i republicans del primer quart del segle XX que li **forquen les seves profundes conviccions republicanes**.

A principis de la dècada de 1920 **es casa a Barcelona amb Emili Sànchez i Soler**, mestre i instrumentista vinculat a una família de tradició musical. El 1928 el matrimoni, que no tindrà fills, s'instal·la a Molins de Rei, al carrer Joan Maragall, 6.

Molins de Rei, 1926
La Federació Obrera.

ARXIU MUNICIPAL
DE MOLINS DE REI

UNA DONA TREBALLADORA

1928 - 1939

En el primer terç del segle XX **el Baix Llobregat és una comarca rica en hortalisses i arbres fruiters.** S'exporten diverses varietats de fruites: cireres, peres, pomes, préssecs, prunes, vinya... I també verdures: carxofes, enciams, escarola, pèsols...

Un cop acabada la Gran Guerra, però, l'agricultura passa per uns anys molt difícils, per aquesta raó **el 1921 es crea a Molins de Rei el Foment Agrícola, Industrial i Comercial** amb l'objectiu de relançar l'exportació de fruites i verdures.

Quan el 1928 Caterina Casas torna a Molins de Rei **es posa a treballar amb el seu germà Agustí.** Ell és pagès i té un negoci vinculat al camp. Fan d'intermediaris, recollint a d'altres pagesos fruites i verdures i portant-les a vendre al Mercat del Born de Barcelona. A canvi, com a «comissionistes» els hi cobren un percentatge per la gestió del transport i la venda dels productes.

Paral·lelament, amb l'empenta que va prenent la indústria local i la crisi que arrossega l'agricultura es creen unes condicions favorables pel desenvolupament del sindicalisme obrer. Així **el 1915 veu la llum la Federació Local de Societats Obreres** de Molins de Rei, de la qual en formen part: l'Aliança de l'Obrer Paleta; la Societat d'Agricultors i Viticultors; i la Llar Obrera.

L'entitat no passa de ser una unió de tres societats en els seus primers anys de vida. Tot i això, esdevé l'interlocutor de la major part de la classe obrera local i **el 1918 es converteix en la Federació Obrera.** La seva activitat abasta el camp sindical, mutual, benèfic, instructiu, cultural i recreatiu. I **amb l'arribada de la República jugarà a més un paper polític de primer ordre.**

A inicis de la dècada de 1920, el context de **conflicti-vitat social** —agreujada per la guerra colonial amb el Marroc que castiga especialment les classes populars— provoca l'enèssima crisi política de l'Espanya de la Restauració, fins al punt que Alfons XIII avala la **Dictadura de Primo de Rivera**, encarregada de reprimir durament el moviment obrer i el catalanisme, com mostra la liquidació de la Mancomunitat de Catalunya i de tots els drets socials i culturals assolits: limita la llibertat d'associació i de premsa, persegueix els militants d'esquerres i els catalanistes i prohibeix l'ús públic de la llengua i la bandera catalana.

Molins de Rei, 30 de setembre de 1931

El president Francesc Macià i l'alcalde de Barcelona Jaume Aiguader de visita al poble parlant des del balcó de l'Ajuntament als ciutadans congregats per escoltar-los.

JOSEP DOMÍNGUEZ / ARXIU FOTOGRÀFIC DE BARCELONA

COMPROMÍS POLÍTIC AMB LA REPÚBLICA

1931 - 1936

L'abril de 1931 la voluntat popular derrota el règim monàrquic corrupte que ha permès la Dictadura de Primo de Rivera. Neix un nou món amb la **proclamació de la República i la recuperació de les llibertats democràtiques i nacionals de Catalunya**, de la mà d'un partit acabat de nèixer, Esquerra Republicana i el seu carismàtic líder, Francesc Macià.

A Molins de Rei, **les eleccions municipals del 12 d'abril les guanya la Federació Obrera** —amb una llista de coalició liderada per una hegemònica Unió Socialista de Catalunya (USC) amb republicans independents— assolint 510 vots (58,28%) i 10 regidors, enfront la Coalició Democràtica, una candidatura de centre, liderada pel Partit Catalanista Republicà, que amb 365 vots (41,71%) en treu 2. L'alcalde, **Ramon Canalias**, malda per implementar a nivell local **l'ambició programa polític i social republicà d'emancipació de les classes populars** que inclou: llibertat sindical, dret de vaga, salari mínim, jornada laboral de vuit hores, prohibició del treball infantil, descans dominical, vacances obligatòries, jubilació...

A les eleccions municipals de 1934 la Federació Obrera —liderada de nou per la USC amb ERC, UGT i republicans independents— **revalida i augmenta la majoria absoluta** assolint 1.845 vots (70,09%) i 11 regidors, enfront l'Entesa Republicana, la candidatura de la dreta, —liderada per la Lliga, amb el Partit Na-

cionalista Republicà, independents i Nosaltres Sols!— que amb 787 vots (29,90%) en treu 5. **L'històric líder de la Federació Obrera, Jaume Font, esdevé el nou alcalde.** En aquestes eleccions —les primeres d'àmbit local on les dones poden votar— Caterina Casas **forma part, com a suplent, de la candidatura de la Federació Obrera.** Tot i això, encara no té un paper polític rellevant.

A diferència del que sí que succeeix en altres municipis catalans que són dissolts per ordre militar, els Fets d'Octubre de 1934 no afecten en la composició del consistori molinenc, que s'ha desentès del moviment. El Govern de la Generalitat de Lluís Companys és confinat al vaixell-presó Uruguay. La repressió és molt dura: hi arriba a haver gairebé 8.000 presos polítics a Catalunya.

El desembre de 1935, durant el bienni negre, el republicanisme catalanista de Molins de Rei es reorganitza. El Centre Republicà Federal —creat l'abril de 1930 i adherit a Esquerra Republicana des del 1931— es fusiona amb el Centre Català Democràtic, prenent el nom de **Centre Federal d'ERC.**

La normalitat democràtica torna el 16 de febrer de 1936, quan **el Front d'Esquerres triomfa** a les eleccions legislatives i es restableix el Govern de la Generalitat amb el president Companys al capdavant.

1938

Joves molinencs de la Lleva del Biberó.

ARXIU MUNICIPAL DE MOLINS DE REI

GUERRA

1936 - 1939

Quan el 18 de juliol es produeix el cop d'Estat, **Molins de Rei queda sota el control d'un comitè vinculat a les directrius de la Comarcal de la CNT-FAI de l'Hospitalet** el líder del qual és Manuel Marín, establert per domicili i treball a Molins de Rei.

Caterina Casas viu aquests primers moments de la Guerra Civil **a la rereguarda amb el mateix desconcert que pateix la gent de la vila**. Aquesta torbació també s'evidencia entre els membres del consistori per la presència de grups armats i violents.

L'extremisme anarquista desborda i margina l'autoritat del govern local. Aquesta feblesa intenta ser aprofitada per la CNT-FAI plantejant a les altres forces d'esquerra —Federació Obrera, ERC i PSUC— la reorganització de l'Ajuntament per introduir-hi representants anarcosindicalistes que duguin endavant la «revolució».

Les dones i els homes del Centre Federal d'ERC, que solen reunir-se al Cafè Nou, i entre els que hi ha Caterina Casas, han quedat relegats a un segon terme. Malgrat això, accepten incorporar-se al **Comitè de Defensa Antifeixista** el qual queda format per tres membres de la CNT-FAI —liderats per Manuel Marín—, un del Centre Republicà Federal i un militant d'ERC, Pere Barberan. Cap membre de la Federació Obrera hi vol participar.

La violència incontrolada, les morts, la repressió, les col·lectivititzacions, la crema de l'església... generen un sentiment de **gran rebuig cap el Comitè de Defensa Antifeixista**. En aquest context, el fet que l'alcalde Jaume Font marxi a Barcelona sense arguments clars, com si d'una fugida es tractés, i que alguns dels consellers municipals optin per incorporar-se a les milícies per anar a lluitar al front, produeix una sensació de desgovern al municipi, i a la vegada un enfortiment del paper del Comitè de Defensa Antifeixista.

Justament Caterina Casas va patir en primera persona la «violència revolucionària», en els primers dies del conflicte, el juliol de 1936, quan **uns milicians entraren a casa seva i s'endugueren el seu cunyat**, Francesc Sánchez, músic i monjo benedictí de Montserrat, que hi estava amagat. Tot i que intentà impedir la malifeta **no va poder fer res per evitar-ne l'assassinat**.

Circa 1936
Caterina Casas.
ARXIU MUNICIPAL
DE MOLINS DE REI

PRIMERA REGIDORA DE MOLINS DE REI

1936 - 1937

Tot just **esclatada la guerra**, la Generalitat de Catalunya decreta, el 22 de juliol de 1936, que **cessin tots els consellers municipals que no siguin d'organitzacions lleials a la República**. El 25 de juliol es reorganitza el consistori de Molins de Rei, i els cinc consellers de dretes són substituïts per suplents de la llista de la Federació Obrera: tres de la USC, un independent i un d'ERC.

L'evolució de la guerra porta la Generalitat a fer un nou decret, el 9 d'octubre, pel qual es fixa que **als governs locals, les organitzacions polítiques i sindicals republicanes** han de tenir una **proporcionalitat paral·lela a la del govern de Catalunya**. A Molins de Rei la Federació Obrera no accepta ni la pèrdua de representativitat que ha guanyat a les urnes ni l'entrada de la CNT en el consistori i declina formar part del nou Ajuntament. Malgrat tot, **el nou govern es constitueix el 20 d'octubre** amb sis representants d'ERC, sis de la CNT, dos del PSUC-UGT i dos de la Unió de Rabassaires, **L'alcalde serà Jaume Subirats d'ERC**.

Una d'aquestes sis regidories que li corresponen a ERC és la de Caterina Casas, que d'aquesta manera es converteix en **la primera regidora de la història de Molins de Rei**. En un primer moment s'incorpora com a assessora a la Conselleria de Sanitat i Assistència Social, que encapçala Pere Barberan, d'ERC.

Caterina Casas, com la resta de militants d'ERC, constata com **el govern local no té suficient consens entre la gent del poble**, pel fet que s'ha trencat la correlació de forces sorgida de les urnes. També ha de fer front a les grans tensions degudes als desacords entre ERC i la CNT, per les iniciatives radicals dels anarquistes: la proposta de la formació de tribunals populars, el procés de col·lectivització, el control i la distribució de proveïments... A més a més, el PSUC intenta aprofitar-se de la tensió existent per aïllar políticament la CNT i denuncia la situació a la Conselleria de Seguretat Interior de la Generalitat de Catalunya. **No ha passat ni un mes des de la formació del nou consistori quan l'alcalde opta per dimitir** el 16 de novembre. La continuïtat de Caterina Casas, i de la resta de militants d'ERC, no està garantida. És necessari formar un nou govern local.

La crisi es tanca el 27 de novembre, amb l'augment de pes del PSUC i la **continuïtat de Jaume Subirats a l'alcaldia**. Caterina Casas també continua formant part del nou consistori. Deixa de ser assessora de Sanitat i Assistència Social i passa a assumir el càrrec de **consellera de Cultura**.

1936

Cartell del Consell de l'Escola
Nova Unificada.

BIBLIOTECA DEL PAVELLÓ
DE LA REPÚBLICA

PRESIDENTA DEL CONSELL LOCAL DE PRIMER ENSENYAMENT

1936 - 1937

Tot i les difícils vicissituds de la guerra, ERC i les forces republicanes malden per implementar el seu programa de progrés social. Així, el 27 de juliol de 1936 **neix el Consell de l'Escola Nova Unificada (CENU)** que dissenya un nou sistema d'ensenyament a tot Catalunya, que vol crear una escola gratuïta, única, laica, coeducadora i en català.

A Molins de Llobregat —nom del municipi durant la guerra— el 17 de desembre es constitueix **el Consell Local de Primer Ensenyament que escull per unanimitat Caterina Casas com a presidenta** en representació de l'Ajuntament, en la que serà la seva principal tasca com a regidora de Cultura.

El Consell Local es posa mans a l'obra i ja en la seva primera reunió sol·licita a l'Ajuntament: la retirada d'imatges religioses de les aules, material pedagògic, mobiliari procedent de finques confiscades, canviar el nom del Grup Escolar Alfons XIII pel de Francesc Ferrer i Guàrdia... Així mateix: informa que es farà una classificació psicològica dels infants i la detecció d'aquells amb aptituds musicals per a rebre una sessió extra de música setmanal; sol·licita que els mestres sense casa-habitació rebin, com a subvenció, una quantitat mensual; acorda que les escoles funcionin tota la setmana llevat la tarda dels dijous, per tal que aquestes es destinin a la formació cultural dels infants per mitjà de conferències, pel·lícules i

documentals apropiats. El Consistori aprova que es facin els dissabtes, a la Casa del Poble, amb l'objectiu que els mestres disposin d'una tarda lliure; i acorda que els metges de la vila passin periòdicament per les escoles.

En noves reunions del Consell Local, sota el lideratge de Caterina Casas: es proposa fer un festival per recollir donatius per a la Setmana de la Infància; s'acorda donar trenta dies a les llibreries del poble per retirar de la venda per als infants els llibres sobre crims, tragèdies o de caire morbós i en aquesta línia se li recorda a la Casa del Poble que no faci funcions infantils sense el coneixement del Consell Local; s'insta el Consistori a combatre l'absentisme escolar, vetllant per tal que no hi hagi infants pel carrer en hores de classe; es creen classes específiques per a alumnes amb dificultats d'aprenentatge...

La trajectòria de Caterina Casas com a regidora acaba el 4 de juny de 1937, set mesos i mig després del seu nomenament, quan enmig d'una nova crisi política local, en el context dels Fets de Maig, dimiteixen una colla de regidors, entre els quals l'alcalde Jaume Subirats que és substituït per **Jaume Martí, també d'ERC.**

Circa 1930-1950

Algunes de les principals figures del municipalisme feminista republicà.

D'esquerra a dreta: a dalt, Nativitat Yarza, Justa Goicoechea i Consol Nogueras;
a baix, Fidela Renom, Antònia Adroher i Dolors Piera.

PIONERES DEL MUNICIPALISME FEMINISTA

1934 - 1939

Les eleccions municipals del 14 de gener de 1934 representen l'entrada, **per primer cop en democràcia, d'electes femenines** a les institucions locals.

Quatre són les dones que tenen el privilegi de ser les pioneres del municipalisme feminista a casa nostra: la treballadora del tèxtil **Justa Goicoechea**, elegida regidora de l'Hospitalet de Llobregat per la coalició d'esquerres liderada per ERC amb el PNRE, que obté majoria absoluta; la botiguera **Consol Nogueras**, escollida a Mataró, en la llista guanyadora del Front Únic d'Esquerres, liderat per ERC; la mestra de guarderia **Fidela Renom**, elegida a Sabadell, en la llista també guanyadora formada pel PRDF, ERC i USC; i la mestra **Nativitat Yarza**, que encapçala la candidatura d'Esquerra Republicana a Bellprat, i es converteix en la primera alcaldessa escollida democràticament per sufragi universal als Països Catalans.

El febrer de 1936 també esdevé regidora **Esperança Martí**, d'ERC a Esplugues de Llobregat que, com a suplent, substitueix la baixa d'un regidor. Amb l'esclat de la Guerra Civil i la designació d'ajuntaments conformatos només per les forces polítiques i sindicals que donen suport a la República, algunes altres dones esdevenen regidores. Són els casos de les edils de la CNT: **Maria Banal**, a Banyoles; **Casilda Sagaruy**, a Girona; **Àngela Clos**, a Palafrugell; i **Teresa Pons**, a Salt. D'ERC: **Francesca Monné**, a Esparreguera; i

Caterina Casas, a Molins de Rei. Del POUM: **Antònia Adroher**, a Girona. I del PSUC: **Maria Domènech** i **Rosa Pujol**, a Banyoles; **Dolors Piera**, a Barcelona; **Vicenta Agustín**, a Cornellà de Llobregat; **Isabel Bueno**, **Angelina Compte** i **Àngela Moñino**, a Girona; **Aurèlia Pijoan**, a Lleida; **Amèlia Junoy** i **Carme Ribas**, a Mataró; **Josepa Navarro**, al Prat de Llobregat; **Teresa Palau**, a Reus; **Maria Noguera** i **Neus Pérez**, a Sant Feliu de Llobregat; i **Maria Tarrida**, a Sant Joan Despí. I, finalment, també del PSUC, **Joana Matia** esdevé alcaldessa d'Alpens.

Totes aquestes dones pioneres —ja que representen menys de l'1% de tots els regidors dels ajuntaments catalans— s'especialitzen al capdavant de les **regidories d'ensenyament, cultura o assistència social**, aprofitant els seus coneixements com a mestres, treballadores del comerç i de la indústria.

L'experiència del municipalisme feminista republicà resulta efímera en el dramàtic context de la Guerra Civil, la derrota i la implantació de la Dictadura franquista, un règim que acaba amb la representació política democràtica i els drets i llibertats de les dones que tant havien costat d'aconseguir.

15-9-39
2-2422
AUDITORÍA DE GUERRA DE CATALUÑA

CONSEJO DE GUERRA PERMANENTE N.º

Año de 1939

Juzgado

L. Felip Soler et

Números de Auditoría

74

Acumuladas

Delito

Rebelión Militar

Procesados

Catalina Casas, Paymó

SECRETARIO

29-9-39

1332

1939

Expedient del Consell de Guerra
contra Caterina Casas
per «rebelión militar».

ARCHIVO DEL TRIBUNAL MILITAR
TERRITORIAL TERCERO

VÍCTIMA DE LA REPRESSIÓ FRANQUISTA

1939 - 1945

Les tropes franquistes entren a Molins de Rei el vespre del 25 de gener de 1939. I tres dies després l'autoritat militar nomena un propietari industrial, Joan Tort com a alcalde, al capdavant de la Comissió Gestora de l'Ajuntament.

Caterina Casas, —vídua des de l'any anterior— **no marxa a l'exili**, amb la consciència neta de la seva actuació durant la guerra. El 13 de febrer **és detinguda i ingressada a la Presó de dones de les Corts**, per la delació de Josep Romagosa que li imputa: la militància política i sindical; haver denunciat el seu cunyat, monjo de Montserrat; la fundació d'escoles laiques i atees on es penjaren pintures obscenes; i promoure conferències desmoralitzadores per als infants.

El 21 de febrer el jutge militar signa l'ordre d'inici del **procés sumaríssim d'urgència** contra ella, auxiliat pel falangista Eduardo de Batlle. Sol·liciten informes a l'alcalde i al Comandament de la Falange de Molins de Rei. Aquests, datats el 23 de febrer, inclouen aspectes de Caterina Casas: d'esquerres, laica com la part paterna de la seva família, freqüentava el Centre Republicà Federal i era desafecta al «Movimiento Nacional». Ambdós informes presenten errors importants, ja que ni era mestra ni estava afiliada a la CNT. Un altre declarant, Salvador Rovira, manifesta que a les escoles laiques havia fet gravar imatges nudistes i ofensives per al culte catòlic.

El 6 de març **el jutge militar pren declaració a Caterina Casas**, però no és fins a cinc mesos després, el 17 d'agost, que declara a Barcelona davant del Tribunal. Afirmar que militava a ERC i que va ser consellera de Cultura de Molins de Rei. Que va estar sindicada a la UGT i que ella no va denunciar ningú i molt menys el seu cunyat.

La vista se celebra el 15 de setembre. El fiscal demana 30 anys de reclusió major. L'advocat defensor, sense concretar-la, demana una pena inferior. El mateix dia el Tribunal resol el Consell de Guerra estimant provat que les seves activitats, com a destacada militant republicana contrària a la *«causa nacional»*, són fets constitutius d'un **delicte d'«auxilio a la rebelión» i la condemna a dotze anys i un dia de reclusió**. Tot i l'apel·lació, el 29 de setembre es ratifica la pena imposada. Se li comunica el 10 d'octubre en el locutori de la presó. Li resten pendents complir 11 anys, 4 mesos i 15 dies.

Gairebé dos anys després, el 12 de juliol de 1941, **obté la llibertat condicional**. Encara, però, li queda complir vint-i-cinc mesos de desterrament a València abans de poder tornar a prop de casa. El 8 de març de 1944 se li commuta la pena original per la de 6 anys i 1 dia de presó major. Així no és fins **al 14 de febrer de 1945, als 56 anys, que obté la llibertat definitiva**.

Circa 1970
Caterina Casas.
ARXIU MUNICIPAL
DE MOLINS DE REI

VELLESA A UNA CATALUNYA GRISA

1945 • 1974

El mateix 1945, ja en llibertat, Caterina Casas torna a Catalunya, però no al seu domicili de Molins de Rei. **S'instal·la al barceloní barri de Gràcia**, al carrer Martínez de la Rosa.

Entre 1945 i 1969 **reprèn la seva activitat professional** com a agent comercial.

El novembre de 1969, un cop jubilada, Caterina Casas **retorna finalment a Molins de Rei**. L'acull el seu nebot Bernardí Casas, fill del seu germà Miquel, al carrer Rafael Casanova, 38.

Caterina Casas **mor el 10 de maig de 1974** per un infart cerebral, al seu darrer domicili molinenc, als 85 anys. És enterrada en el cementiri municipal de Molins de Rei.

Molins de Rei, febrer de 2019

Senyalització del Carrer Caterina Casas, al barri de la Riera Nova.

LA RECUPERACIÓ D'UNA FIGURA HISTÒRICA

1991 - 2019

La figura de Caterina Casas **comença a sortir de l'oblit gairebé vint anys després de la seva mort**, quan el 1991 Cèlia Cañellas l'esmenta i se'n publica per primer cop la seva fotografia en un article reivindicatiu, «Una pàgina en blanc, un buit a la memòria: el passat de les dones» publicat a la revista *El Llaç*, amb motiu dels 800 anys de Molins de Rei.

El 1996 s'inaugura el carrer Caterina Casas, quan el govern municipal presidit per l'alcalde Josep Janés, acorda posar nom de dones destacades de Molins de Rei als carrers del barri de la Riera Nova.

A partir de 1999 **diversos estudiosos** com Elena Botinas, Júlia Cabaleiro, Remei Casas, Pere Madorell, Elena Masó i Conxita Solans, **van aportant noves informacions i detalls de la seva vida** en diferents articles i comunicacions de caire històric.

Capítol a part mereix l'aportació **d'Antònia Castellana, la primera alcaldessa de Molins de Rei**, qui en l'àmbit universitari presenta en el curs 2010-11, i dins del Crèdit de Gènere i Història de la UB, l'article «**Caterina Casas Maymó (1888-1974). Biografia crítica d'una dona significativa al món contemporani entre els segles XIX i XX**».

El 8 de març de 2011, Dia Internacional de les Dones, i commemorant també el 80è aniversari de la funda-

ció del partit, **Esquerra Republicana posa el nom de Casal Caterina Casas al seu local**, aleshores situat al carrer Major.

I, finalment, el 2016, **Esquerra Republicana de Molins de Rei institueix i comença a lliurar el Premi Caterina Casas** que distingeix el compromís social o nacional de persones o entitats.

Finalment, cal destacar que el juny de 2017 el **Parlament de Catalunya aprova** per unanimitat la **Llei de reparació de les víctimes del franquisme**, una norma que declara il·legals els consells de guerra i anul·la els 63.961 judicis sumaríssims que tenen lloc a Catalunya de 1938 a 1978, entre els quals el de Caterina Casas. Es tracta d'una llei de caràcter simbòlic, que busca la justícia i la reparació a través de la defensa de la veritat.

Totes aquestes iniciatives de caire cívic, polític, històric o acadèmic tenen per finalitat **honorar la figura de Caterina Casas i amb ella homenatjar aquella inoblidable generació de republicanes** que amb el seu compromís polític pioner van aconseguir unes cotes de drets i llibertats sense precedents per a les dones, i amb les quals sempre estarem en deute.

«[...] avui és una realitat que nosaltres, dones de l'actual generació, podrem tenir l'orgull de poder dir demà als nostres fills que la República ha reconegut els nostres drets, [...]. No en va la República està representada dins el seu simbolisme per una figura femenina, una figura de dona alta, ferma i formosa que, amb cap alt i orgull porta l'ensenya simbòlica.

[...]

Les dones de l'Esquerra Republicana de Catalunya esperen molt de vosaltres, dones catalanes, dones que no sou pas una esperança, puix que proves heu donat de tenir ja una personalitat. [...] som nosaltres les que hem emprès la tasca d'organitzar-vos i portar per les nostres terres dones que us parlen, puix que no volem res més que fer de totes vosaltres les nostres companyes per aplegar-nos totes juntes sota la nostra senyera barrada [...].

[...]

Nosaltres, les dones de l'Esquerra Republicana de Catalunya, que no regategem mitjà per a portar-vos fins les més llunyanes viles de la nostra terra la flama de la nostra catalanitat i patriotisme, fem una crida a totes sense distincions de posició social ni edat.

[...]

Catalunya i la República confien en vosaltres i us esperen!»

Una crida a les dones catalanes

Manifest de les dones d'Esquerra Republicana de Catalunya publicat a *L'Opinió* el 12 de desembre de 1931

